

A kiskondás

Hol volt, hol nem volt, az Óperenciás-tengeren is túl, az Üveghegyen innen, volt egyszer egy öregasszony. Volt annak egy fia. Malacokat őrzött volna, de csak kárt csinált mindenütt. Nem tudták hasznát venni, nem vált be kondásnak sem.

Hát ez a kondásgyerek meghallotta egyszer, hogy a király annak adja a lányát, aki úgy el tud bújni, hogy a királylány nem találja meg.

Felszedelőzködött a legény, kért egy tarisznya hamuba sült pogácsát, nyakába kanyarintotta a cifra szűrét, s azzal elindult szerencsét próbálni.

Ment, mendegélt árkon-bokron keresztül. Ment egy álló hétig, már az utolsó pogácsát is megette, de még semmit sem látott. Szomjas is volt már, olyan volt a nyelve a nagy szárazságtól, mint a felvert galuska.

– Mit csináljak már? Ha ezt tudom, el se indultam volna – gondolta.

Ahogy ment, nagy sokára talált egy kutat. A vályúján ült két fehér galamb.

– No, két fehér galamb! Én most megeszlek titeket, mert majd meghalok éhen! – mondta a kiskondás.

Azt mondja a két fehér galamb:

– Ne egyél meg, kiskondás! Inkább húzzál nekünk egy veder vizet, szomjasak vagyunk nagyon! Jótett helyébe jót várj!

Odament a kiskondás a kút kávéjához, húzott vizet, maga is ivott, azután ment tovább.

Szomjas már nem volt, de a gyomra, az morgott, mint egy láncos kutya. Amint épp egy nagy pusztaságban vándorolt, talált egy sánta rókát.

– No, sánta róka, akármilyen legyek, ha téged meg nem eszlek!

Könyörgött a sánta róka is, hogy ne egye meg, mert a kisfiának visz éppen ennivalót.

– Jótett helyébe jót várj, kiskondás! Majd segíthetek én még terajtd!

A kiskondásnak már dülegett a szeme az éhségtől, de nem bántotta. Ment tovább, szántáson, vetésen, parlagon vitt az útja. Összekotorászta már az utolsó morzsát a tarisznyából, azt is megette.

Messziről meglátott egy tavat, a szélén vergődött egy kis hal. Odakap mohón, felveszi a kis halat, de az azt mondja neki:

– Ne egyél meg, kiskondás, megszolgálhatom én még a te jószágodat!

Nézte a halat sokáig a kiskondás, szép volt nagyon. Megsajnálta, és visszatette a vízbe. Ment tovább, hát megint talált egy kutat vályúval, rajta két fehér galambot.

– No, már nem tesztek bolonddá! Nem nézek se istent, se embert, megeszlek benneteket! – szólt a kiskondás.

Rimánkodott a két galamb, hogy ne egye meg őket, meghálálják még a jószágát. A kiskondás nagyon éhes volt, végül mégsem bántotta a galambokat.

Nagy sokára elért a kastélyhoz. Illendően köszönt a királynak, azután elmondta, mi járatban van. Megpróbálkozik ő is, hátha sikere lenne.

– Jól van, fiam! – mondta a király. – De látod-e, itt van kilencvenkilenc emberfej a karókon.

Te leszel a századik, ha nem tudsz elbújni.

Bementek a kastélyba. A kiskondás végre ehetett annyit, amennyi belefért. Másnap, ahogy felkelt, szólt a király, hogy bújjék már el, míg a lánya föl nem kel. Kászálódik a kiskondás, egyszer csak ott látja az első két fehér galambot. Hívták, menjen velük, ők elviszik. A kiskondás rájuk bízta magát, azok meg, usgyi! Mentek vele, mint a szél, egyenest a Nap háta mögé.

Felkészült a királykisasszony is. Lement a kertbe, leszakította a legszebb rózsát, és így kiáltott:

– Gyere elő, kiskondás! Ott vagy a Nap háta mögött!

Hú, ette a méreg a kiskondást, meg félt is. De mit tehetett? Kibújt a Nap háta mögül, és ment egyenest a kastélyba.

Megvirradt a másnap. Felébredt a kiskondás, ránézett az ablakra. A sánta róka már ott ágaskodott, most az várta. A róka levitte őt hétszer olyan mélyre a föld alá, amilyen mélyre ázni lehet. Kiment a királykisasszony a kertbe, leszakította a legszebb rózsát, és kiáltotta:

– Gyere elő, kiskondás, a föld hét mélységéből!

Harmadnap a kishalhoz ment el a kiskondás. Az levitte a tó egyik szögletébe. De a királykisasszony rátalált ott is.

– Hát végem van! Enyém a századik karó! – mondogatta a kiskondás. – Már háromszor rám talált, negyedszer sem tudok én úgy elbújni, hogy rám ne akadjon.

Másnap reggel ott lát az ablakán két fehér galambot. Ahogy azok meglátták, az egyik mindjárt elszállt, a másik ott maradt. Az azt mondja neki:

– Gyere sebesen! Változz át szép rózsává, én is azzá változom.

Úgy is lett. A kertben délelőttre minden bimbó gyönyörűen kifeslett. Itt is, ott is szebbnél szebb virágok virítottak.

Lejött a királykisasszony, kereste a legszebb rózsát, hát kettőt egyformának talált. Leszakította mind a kettőt, és a ruhájára tűzte.

– No, apám, nem látom a kiskondást. Úgy elbújt, hogy nem talállok rá.

Akkor a lány ruhájáról az egyik rózsza galamb formájában elrepült, a másik meg a kiskondássá változott.

A királylány csak nézett, hogy maga előtt látta a kiskondást. Akkor a kiskondás magához ölelte.

– Szívem szép szerelme! Én a tied, te az enyém! Ásó-kapa válasszon el egymástól!

Lagzit tartottak, boldogan éltek.

A kiskondásból olyan finom ember lett, akár a párja, a lányból meg olyan dolgos, szép asszony, amilyen a kiskondásnak kellett. Még ma is élnek, ha meg nem haltak.